

vrouw zaten even stil naar me te kijken. Daar, in dat kleine huisje, heb ik de kerstdagen in Nederland doorgebracht. Ik hoorde bekende liederen uit de radio komen, en in de stad luidden de klokken en herhaaldelijk zeiden de man en de vrouw tegen elkaar, dat ze niet begrepen dat ik overgeschooten was, „want zo was het toch heus een lief boompje.” Ze hadden vreugde aan me!

En ik zelf? Ik was alleen overgebleven, en niemand vond me de paar gulden waard om me mee te nemen. Maar de vrees die ik had dat ik eenzaam en alleen op de markt zou overblijven en geen mens meer naar me zou omkijken, was voorbij. Ik hoorde tóch bij het feest en bedacht dat Grootvader in het bos gelijk had, toen hij zei dat we mochten dienen om mensen wat blijdschap te geven. Ik kon het niet zeggen, natuurlijk, al had ik de man en de vrouw graag willen laten merken, hoe dankbaar ik was, dat zij me niet vergeten hadden en dat ze met zorg en liefde zelfs elke dag wat aan me deden: de slingers wat recht hangen, de kaarsjes vernieuwen en de sneeuw weer goed leggen. Er werd

voor me gezorgd! En lang bleef ik in de huiskamer staan, wel twee weken.

En toen? Naar ons bos ging ik niet terug. Daar was immers ook niemand meer van de vriendjes.

Maar de vrouw „deed me niét weg,” zei ze tegen haar man. „Hij heeft bovendien zijn wortels nog,” zei ze, en ze zette me in haar tuintje. „En als het wat wórdt,” zei ze tegen haar man, „dan halen we hem volgend jaar weer in huis.” Of dat gebeuren zou, kon ik nu nog niet weten, maar ik was ervan overtuigd, dat ze goed op me zou passen. Ik zou vriendschap sluiten met het seringenboompje dat naast me stond, en met de madeliefjes die zéker weer in het grasveldje zouden gaan bloeien en in het diepst van m'n stam was ik dankbaar, dat een ander wat om me had gegeven en het waard vond mij bij zich te houden!

De appel

RUTH SAWYER

Er woonde in Duitsland eens een kleine klokkenmaker die Hermann Joseph heette. Hij woonde in een kleine kamer met een werkbank, een kast voor zijn hout en zijn gereedschap, een buffet voor zijn bordjes, en een bed op rolletjes, dat onder zijn werkbank stond. Daarnaast stond een krukje en dat was alles, behalve de klokken. Er waren er wel meer dan honderd: klein en groot, bewerkt en eenvoudig, sommige met houten, andere met porceleinen wijzerplaten, pendules, koekoekklokken, klokken met en zonder klokkenspel; en die hingen allemaal aan de muur, die

je bijna helemaal niet meer kon zien. Voor het éne kleine raam dat er was, stond op een plank de mooiste klok voor de voorbijgangers geëtaleerd. Vaak stonden die stil en dan zei er een: „Kijk, Hermann Joseph heeft een nieuwe klok gemaakt. Dat is de mooiste van allemaal.” En als iemand dan een klok wou hebben, dan ging hij naar binnen en kocht er een. Zoals ik zei: Hermann was een kleine klokkenmaker. Dat kwam omdat zijn rug gebogen was en zijn benen krom waren. Maar er was geen vriendelijker gezicht in de hele stad als het zijne en de kinderen hielden van hem. Altijd als er speelgoed gebroken was of een pop een arm had verloren of een been of een oog, dan bracht het onvoorzichtige moedertje die pop regelrecht naar Hermanns winkeltje. „Dit kindje moet beter gemaakt worden,” zei ze dan. „Wil je dat nu voor mij doen?” En waar Hermann ook mee bezig was, hij legde zijn werk op zij, om de gebroken pop te maken: en hij vroeg er nooit een cent voor. „Koop er maar wat lekkers voor, of, nog beter: spaar het maar tot Kerstmis,” zei hij altijd.

Nu was het, lang geleden, gewoonte, dat de mensen die in de stad woonden op Kerstmis geschenken naar de Kathedraal brachten en die voor Maria en het Kind neerlegden. De mensen spaarden het hele jaar door, zodat ze met Kerstmis iets bijzonder moois konden kopen. En men beweerde dat, als iemand iets bracht dat het Christuskind mooier vond dan welke gave ook, Het zich op Maria's arm naar voren boog om het aan te pakken. Dit was natuurlijk maar een legende. De oude Herr Graff, de oudste inwoner van de stad, kon zich niet herinneren dat het ooit gebeurd was en veel mensen lachten alleen al bij het idee. Maar de kinderen spraken er vaak over en de dichters maakten er de prachtigste verzen over. Vaak waren er geweldig dure geschenken en de gevers stonden dan te wachten en toe te kijken en fluisterden dan in zichzelf: „Misschien zal nu het wonder gebeuren.”

De mensen die geen geschenken konden geven gingen toch op Kerstavond naar de kerk en keken naar de geschenken van anderen, luisterden naar de liederen en bewonderden de brandende kaarsen. De kleine klokkenmaker was één van hen. Vaak hield iemand hem tegen en vroeg dan: „Hoe komt het toch, dat jij nooit een geschenk brengt?” Eens vroeg de bisschop zelf: „Waar is jouw geschenk voor het Kind? Mensen die armer zijn dan jij hebben wel iets gebracht.” En Hermann had gezegd: „Wacht maar, dan zult U eens wat zien. Eens zal ik ook een gave brengen.”

De waarheid was, dat de kleine klokkenmaker het hele jaar door alles weggaf en er met Kerstmis nooit iets over was. Maar hij had een prachtig idee. Iedere minuut die

Hij over had bij het klokkenmaken werkte hij er aan. Het had hem jaren en jaren gekost; niemand wist er iets van behalve Trude, het dochttertje van zijn bureu. En Trude was van klein meisje een huismoedertje geworden, en nog steeds was het geschenk niet klaar.

Het was een klok, de meest schitterende, de mooiste klok die men ooit had gezien; en ieder stukje was met liefde en zorg gemaakt. De kast, het uurwerk, de gewichten, de wijzers en de wijzerplaat, dat alles had jaren werk gekost. En nu zag Hermann dan dat hij het voor deze Kerstmis af kon hebben als hij zich een beetje haastte. Hij repareerde nog steeds het speelgoed van de kinderen, maar geen gewone klokken meer; daardoor verkocht hij veel minder, en vaak was zijn kast leeg en ging hij met een lege maag naar bed. Maar hij werd alleen een beetje magerder en zijn gezicht werd steeds vriendelijker. Intussen werd de klok, die het geschenk zou zijn, altijd mooier en mooier. Hij stelde de stal met de kribbe voor; Maria knielde naast de kribbe waarin het kleine Christuskind lag; de deuren stonden open en daardoor kwamen de uren naar buiten. Er waren drie koningen en drie schaapherders en drie soldaten en drie engelen; en als de klok het hele uur sloeg knielden ze om beurten in aanbidding voor het slapende Kind neer, terwijl de zilveren klokjes het „Magnificat” speelden.

„Zie je,” zei de klokkenmaker tegen Trude, „dat betekent, dat we niet alleen op zondagen en feestdagen het Christuskindje moeten aanbidden en geschenken brengen, maar iedere dag, ieder uur.”

De dagen gingen snel voorbij, net zo snel als wolken die door de wind worden voortgedreven, en de klok was eindelijk klaar. Hermann was zo trots op zijn klok, dat hij hem voor het raam zette om hem de voorbijgangers te laten zien. Er waren groepen mensen die daar de hele dag stonden te kijken en zich afvroegen of dit nu het geschenk zou zijn waar Hermann over gesproken had — zijn geschenk op Kerstavond voor het Kind.

De dag voor Kerstmis kwam. Hermann maakte zijn winkel schoon, wond al zijn klokken op, borstelde zijn kleren en ging toen nog even naar die heel bijzondere klok kijken, om er zeker van te zijn dat alles in orde was.

„Hij zal vast niet afsteken bij al die andere geschenken,” dacht hij blij. Hij was zelfs zo blij dat hij al zijn geld, op een stuiver na, aan een blinde bedelaar gaf die zijn huis voorbij kwam. En toen hij zich herinnerde, dat hij sinds het ontbijt nog niets had gegeten, besteedde hij die laatste stuiver aan een Kerstappel om die op te eten met een korst brood die hij nog had liggen. De appel legde hij in de kast; als hij gekleed zou zijn zou hij die eten. Toen ging de deur open en Trude kwam huilende binnen.

„Kindje, Kindje, wat is er aan de hand?” vroeg hij en hij sloeg zijn arm om haar heen.

„Mijn man heeft een ongeluk gehad en al het geld dat wij gespaard hadden voor een boom en lekkers en speelgoed heb ik aan de dokter moeten betalen. Hoe moet ik dat aan de kinderen vertellen? Ze hebben de kaars in de vensterbank al aangestoken en wachten op de Kerstman.”

De klokkenmaker lachte vrolijk.

„Kom, kom, kleintje. Alles komt in orde. Hermann zal een klok voor je verkopen. Er zal heus wel iemand in de stad zijn die een klok nodig heeft; dan hebben we in een ogenblik geld genoeg om drie stukjes speelgoed te kopen. Ga maar naar huis.”

Hij knoopte zijn overjas dicht en, nadat hij een van de beste oude klokken had uitgezocht, ging hij het huis uit. Eerst ging hij naar de rijke kooplieden, maar hun huizen waren vol met klokken; toen naar de handelsreizigers, maar die zeiden dat de klok ouderwets was. Hij ging zelfs op de hoeken van de straten staan en riep: „Een klok, een goede klok te koop,” maar niemand besteedde er enige aandacht aan. Op het laatst verzamelde hij al zijn moed en ging naar Herr Graff zelf.

„Wil Uwe Excellentie een klok kopen?” Hij beefde om zijn eigen vrijmoedigheid. „Ik zou het U niet gevraagd hebben als het geen Kerstmis was en ik wil wat geluk voor een paar kinderen kopen.”

Herr Graff lachte.

„Ik wil wel een klok kopen maar deze niet. Ik wil duizend gulden betalen voor de klok die de laatste vier dagen voor jouw raam heeft gestaan.”

„Maar Excellentie, dat is onmogelijk!” En de arme Hermann beefde nog veel harder.

„Poe! Niets is onmogelijk. Déze klok of helemaal geen. Ga naar huis. Over een half uur stuur ik iemand om de klok te halen en je de duizend gulden te betalen.”

De kleine klokkenmaker strompelde naar buiten.

„Alles maar dat niet — alles behalve dat!” bleef hij maar mompelen en dat zei hij maar steeds in zichzelf toen hij naar huis liep. Maar toen hij het huis van zijn burens voorbij liep, zag hij de kinderen voor het venster met de brandende kaarsen, en hij hoorde Trude zingen.

En zo gebeurde het, dat de bediende van Herr Graff kwam en de prachtige klok, die het geschenk moest zijn, meenam: maar de klokkenmaker nam maar vijf van de duizend gulden als betaling aan. En toen de bediende de straat uitging, begonnen de klokken van de grote Kathedraal te spelen en de straten werden plotseling rumoerig van de vele mensen die naar de kerk gingen om hun geschenk te brengen.

„Ik ben wel meer met lege handen gegaan,” zei de kleine klokkenmaker verdrietig.

„Ik kan dat nog wel een keer doen.” En weer trok hij zijn jas aan. Toen hij zich naar zijn kast omdraaide om de deur te sluiten, viel zijn oog op de kerststapel en een lachje kroop naar zijn mondhoeken en lichtjes kwamen in zijn ogen.

„Het is alles wat ik heb — mijn eten voor twee dagen. Ik zal het aan het Christus-kind geven. Tenslotte is dit beter dan met lege handen te komen.”

Vredig en mooi was de Kathedraal toen Hermann binnen kwam! Duizenden kaarsen brandden en overal was de zachte, zoete geur van dennengroen; en het altaar voor Maria en het Kind was vol geschenken. Er waren kostbaarder gaven dan ooit; prachtige zilveren vaartuigen van de zilversmeden: doeken met goud bestikt en doeken van zijde die door de kooplieden uit het Oosten waren meegebracht: dichters hadden hun verzen gegeven, op perkament geschreven: schilders hadden hun schilderijen van Heiligen en de Heilige Familie gebracht; en de Koning had zelf zijn kroon en scepter gebracht en had die voor het Kind neergelegd. En nu kwam de kleine klokkenmaker; hij liep langzaam over het donkere middenpad, terwijl hij zijn kerststapel stijf vast hield. De mensen zagen hem en hij kon ze horen mompelen, steeds duidelijker en duidelijker: „Schande! Zie je wel, hij is te gierig om zijn klok te brengen. Hij bewaart hem zoals een vrek zijn goud. Kijk eens wat hij brengt! Schande!”

De woorden bereikten Hermann en hij strompelde blindelings naar voren, zijn hoofd viel op zijn borst en met zijn handen baande hij zich een weg. De afstand leek onme-

telijk groot. Nu wist hij, dat hij voorbij de bank was; nu raakten zijn voeten de eerste treden en hij moest er zeven op om bij het altaar te komen. Zouden zijn voeten ooit de top bereiken?

„Een, twee, drie,” telde hij in zichzelf; toen struikelde hij en viel bijna. „Vier, vijf, zes.” Hij was er haast. Nog maar één tree.

Het gemompel van „schande!” stierf weg en inplaats daarvan kwam een gemompel van verbazing. Al gauw kon hij het duidelijk verstaan.

„Het wonder! Dat is het wonder!”

De mensen knielden neer in de grote Kathedraal; de bisschop hief zijn handen op in gebed. En de kleine klokkenmaker, strompelend naar de laatste trede, keek op met zijn doffe ogen en zag het Kind zich in de armen van Maria ver naar hem toe buigen, met de handen uitgestrekt, om het geschenk in ontvangst te nemen.

(Dit verhaal werd overgenomen uit „Voor Kerstmis deze kant uit” door Ruth Sawyer, vertaald door Beccy de Vries. Uitgave Ploegsma, Amsterdam, prijs geb. f 4.90).